

SUNDHEDSMINISTERIET

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundhedsudvalg

Dato: 05-04-2022
Enhed: FOPS
Sagsbeh.: DEPNISC
Sagsnr.: 2204329
Dok. nr.: 2199607

Folketingets Sundhedsudvalg har den 14. marts 2022 stillet følgende spørgsmål nr. 532 (Alm. del) til sundhedsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Martin Geertsen (V).

Spørgsmål nr. 532:

”Vil ministeren redegøre for, med udgangspunkt i data fra ESPAD-undersøgelser, oplyse, om ministeren vil indhente erfaring fra Portugal, Holland, Spanien og Frankrig til den kommende alkoholhandleplan?”

Svar:

Jeg synes generelt, at det er vigtigt, at vi følger udviklingen i andre lande, og at vi lader os inspirere og motivere af gode erfaringer.

Jeg har til brug for besvarelsen bedt Sundhedsstyrelsen oplyse, hvad ESPAD-undersøgelsen viser om unges alkoholforbrug i Portugal, Holland, Spanien og Frankrig, samt i hvilken grad erfaringer fra andre lande indgår, når styrelsen vurderer effekten af en indsats. Sundhedsstyrelsen har på den baggrund oplyst følgende:

”Det er en del af Sundhedsstyrelsens arbejde på forebyggelsesområdet at følge udviklingen f.eks. i alkoholforbruget og effekten af forebyggende indsatser i andre lande, oftest i europæiske/nordiske lande. Dette sker f.eks. via deltagelse og monitorering af dataindsamlinger på tværs af de europæiske lande såsom The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs (ESPAD). Herudover følger Sundhedsstyrelsen andre tværgående dataoverblik indsamlet fra centralt hold, herunder WHO.

Derudover følger Sundhedsstyrelsen løbende centrale litteraturgennemgange, evalueringer og lignende på området, ligesom styrelsen til tider selv igangsætter litteraturgennemgange. En litteraturgennemgang er grundlæggende en undersøgelse af videnskabelige artikler, studier mv. inden for et konkret emne, f.eks. effekten af at hæve aldersgrænsen for salg af alkohol til 18 år. Hensigten kan bl.a. være at give et overblik over aktuel viden. Det vil dermed sjældent være for et specifikt land, men derimod f.eks. grupperinger af sammenlignelige lande med samme eller uens tiltag.

For så vidt angår unges alkoholforbrug i de i spørgsmålet nævnte lande har Sundhedsstyrelsen indhentet bidrag fra Statens Institut for Folkesundhed, som oplyser:

The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs (ESPAD)

Den internationale spørgeskemaundersøgelse The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs (ESPAD) gennemføres blandt 15-16-årige og blev første gang gennemført i 1995 og derefter hvert fjerde år. Undersøgelsen bliver gennemført i omkring 35 europæiske lande og hvert land skulle bidrage med en studiepopulation på mindst 2.400 elever.

Formålet med undersøgelsen er at få et præcist og nuanceret billede af europæiske skoleelevers adfærd og vaner, hvad angår alkohol, rygning, narkotiske stoffer, energidrikke, internettet og forskellige spil. Endvidere er formålet at følge udviklingen i adfærd og vaner inden for disse emner siden 1995.

1) Data og metode Den Europæiske Rusmiddelundersøgelse ESPAD

Undersøgelsen er blandt andet gennemført i 2011, 2015 og 2019. På tværs af landene ses en gennemsnitlig andel på 34 %, der har drukket 5 eller flere genstande ved samme lejlighed (binge-drinking) i løbet af de sidste 30 dage. Portugal, Holland, Spanien, Frankrig og Danmark er et udsnit af de lande, som deltager i undersøgelsen og dermed ikke repræsentative for alle de deltagende europæiske lande.

Det har ikke været alle lande, der har deltaget i alle undersøgelsesrunder. Fx blev undersøgelsen ikke gennemført i Spanien i 2011 og 2015, og i Frankrig blev dataindsamlingen foretaget i 2018 men ikke i 2019. I alle tre runder er data primært indsamlet i foråret (februar til maj). Dog er data i Holland indsamlet i efteråret i alle tre runder.

I Portugal blev der i alle tre runder indhentet et skriftligt samtykke fra forældrene til at eleven må deltage i undersøgelsen (såkaldt aktivt samtykke). I de øvrige lande blev der ikke indhentet samtykke (dog blev forældrene informeret om undersøgelsen i nogle lande/runder). I 2019 fik 11 % af eleverne i Portugal ikke tilladelse fra deres forældre til at deltage i undersøgelsen. I Frankrig var det knap 1 % og i de øvrige tre lande var det 0 %. Endvidere var andelen elever, der nægtede til at deltage i undersøgelsen i 2019, relativt stor i Portugal (2,6 %). I de øvrige lande varierede andelen mellem 0,0 % og 0,5 %.

Den Europæiske Rusmiddelundersøgelse følger kravene omkring sampling, studiepopulation, dataindsamling m.v. som er angivet fra den internationale organisation bag ESPAD. Ifølge disse skal hvert land bidrage med en studiepopulation på mindst 2.400 elever i hver runde. Dette krav blev ikke opnået i Danmark (2011 og 2013), Holland (2015 og 2019) eller Portugal (2011).

Dataindsamlingen i 2011 foregik ved brug af et selvadministreret fysisk papirspørgeskema i alle fire deltagende lande. I 2015 foregik dataindsamlingen elektronisk i Holland. I 2019 foregik dataindsamlingen elektronisk i både Holland, Danmark og Frankrig mens det foregik ved brug af et selvadministreret fysisk papirspørgeskema i Portugal og Spanien. Flere studier viser, at de to dataindsamlingsmetoder generelt giver stort set samme resultater.

På grund af forskellene i dataindsamlingstidspunkter, det lave antallet besvarelser i nogle lande/runder samt kravet om aktivt samtykke fra forældrene i Portugal skal sammenligninger på tværs af lande tolkes med vis forsigtighed. Dog kan det markant større alkoholforbrug blandt eleverne i Danmark sammenlignet med de øvrige lande ikke forklares af forskelle i dataindsamlingstidspunkter mv.

2) Resultater¹

Tabel 1 viser andelen, der har drukket alkohol i løbet af de sidste 30 dage i de fem lande i perioden 2011 til 2019. I alle tre år er andelen markant større i Danmark end i de andre lande. I Danmark er andelen stort set uændret i perioden (76 % i 2011 og 74 % i 2019). I perioden 2011 til 2015 er der sket et fald i andelen i Frankrig, Holland og Portugal efterfulgt af en stagnation mellem 2015 og 2019.

---

¹ Resultaterne i dette afsnit stammer fra følgende rapport: ESPAD Group (2020), ESPAD Report 2019: Additional Tables, Publications Office of the European Union, Luxembourg.

Tabel 1. Andel, der har drukket alkohol i løbet af de sidste 30 dage i de fem lande. 2011-2019. Procent

	Dreng			Piger			Alle		
	2011	2015	2019	2011	2015	2019	2011	2015	2019
Danmark	77	74	73	75	73	75	76	73	74
Frankrig	70	56	54	64	51	52	67	53	53
Holland	66	50	50	63	49	52	64	49	51
Portugal	56	43	45	50	41	42	52	42	43
Spanien	-	-	43	-	-	50	-	-	47

Andelen, der har drukket alkohol mindst 10 gange i løbet af de sidste 30 dage er uændret i perioden 2011 til 2015 i Danmark, hvorefter der ses en stigning i 2019 (tabel 2). I perioden 2011 til 2015 er der sket et fald i andelen i Frankrig, Holland og Portugal, hvorefter andelen stort set er uændret i 2019.

Tabel 2. Andel, der har drukket alkohol mindst 10 gange i løbet af de sidste 30 dage i de fem lande. 2011-2019. Procent

	Dreng			Piger			Alle		
	2011	2015	2019	2011	2015	2019	2011	2015	2019
Danmark	15	13	18	8	9	12	11	11	15
Frankrig	17	11	13	11	5	6	14	8	10
Holland	23	10	9	15	9	7	19	10	8
Portugal	10	6	7	4	3	4	7	4	5
Spanien	-	-	6	-	-	5	-	-	5

Andelen, der har drukket 5 eller flere genstande ved samme lejlighed (såkaldt binge-drinking) i løbet af de sidste 30 dage er steget lidt i Danmark i perioden 2015 (56 %) til 2019 (59 %) (tabel 3). Andelen er overordnet set også uændret i Portugal i den samme periode. I perioden 2011 (44 %) til 2015 (31 %) er der sket et fald i andelen i Frankrig, hvorefter der ses en lille stigning i 2019 (34 %). Den overordnede stigning i perioden 2015 til 2019 skyldes udelukkende en stigning i andelen blandt piger.

Tabel 3. Andel, der har drukket 5 eller flere genstande ved samme lejlighed (binge-drinking) i løbet af de sidste 30 dage i de fem lande. 2011-2019. Procent

	Dreng			Piger			Alle		
	2011	2015	2019	2011	2015	2019	2011	2015	2019
Danmark	60	57	59	53	56	59	56	56	59
Frankrig	46	35	35	41	27	32	44	31	34
Holland	-	38	41	-	40	43	-	39	42
Portugal	27	22	25	19	18	23	22	20	24
Spanien	-	-	30	-	-	38	-	-	34

Tabel 4 viser andelen, der oplyser, at de meget let eller let kan få fat i alkohol, hvis de var interesseret i de fem lande i 2019. For alle typer af alkohol er andelen markant større i Danmark end i de øvrige fire lande med undtagelse af spiritus, hvor der ikke ses nogen forskel i andelen mellem Danmark (69 %) og Spanien (69 %)."

Tabel 4. Andel, der angiver, at de meget let eller let kan få fat i alkohol, hvis de var interesseret i de fem lande. 2019. Procent

		Danmark	Frankrig	Holland	Portugal	Spanien
Øl	Drenge	93	62	75	70	75
	Piger	90	61	72	73	79
	Alle	91	62	73	72	77
Cider	Drenge	93	54	60	-	51
	Piger	91	51	69	-	50
	Alle	92	52	65	-	51
Alkohol-sodavand	Drenge	91	41	55	-	-
	Piger	89	35	58	-	-
	Alle	90	38	56	-	-
Vin	Drenge	76	43	64	54	61
	Piger	72	40	71	61	61
	Alle	74	42	68	58	61
Spiritus	Drenge	72	44	58	49	65
	Piger	67	41	59	58	72
	Alle	69	42	58	54	69

Jeg henholder mig til ovenstående oplysninger.

Med venlig hilsen

Magnus Heunicke / Nikoline Schriver